

Νατάσα Κεσμέτη, Μικρή εἰσαγωγή στήν πνευματικότητα τῆς ποιήτριας Kathleen Raine καί δύο ἀποδόσεις ἀντίστοιχων ποιημάτων της

ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Γράμματα

<https://epopteia.gr/1485/natasa-kesmeti-mikri-eisagogi-stin-p/>

Ἡ Kathleen Raine (1908 – 2003) ἦταν μιά ποιήτρια συγκροτημένη γύρω ἀπό συγκεκριμένο ἄξονα στήν ζωή καί τήν τέχνης της. Ὁ ξεκάθαρος προσανατολισμός της σταθερά τήν ὀδηγοῦσε σέ σημεία θέασης τῆς ιερότητας πίσω ἀπό τίς ποικίλες της μορφές καί ἐκδηλώσεις στήν τέχνη, στήν ἐπιστήμη καί τήν σοφία, στή ζωή. Τήν ἴδια ιερότητα ἀναγνώριζε καί στήν προσωπική της κλήση. Πίστευε δηλαδή στήν ιερή φύση τῆς ποίησης, πού , ἀπό παιδί, ἔνιωθε νά τήν καλεῖ κατά ἀποκλειστικό τρόπο.

Δάσκαλος καί Μαῖστοράς της ὑπῆρξε ὁ William Blake. Μοιραζόταν μαζί του τήν πίστη πώς ἐκεῖνο πού κάνει κάποιον ποιητή εἶναι μιά καί μόνη δύναμη -ἡ δύναμη τῆς φαντασίας, τό θεῖο ὄραμα.

Σ' αυτόν τον θεϊκό όραματισμό αφιέρωσε την ποίηση και την εύρυμάθειά της σέ όλη τή διάρκεια του βίου της. Υπήρξε από την παιδική της ηλικία χαρισματική· στά 95 χρόνια τής ζωής της δέν έπαψε νά δίνει μαρτυρίες για τίς πνευματικές άξίες άντιτιθέμενη μέ σθένος στήν έποχή της πού τίς άπέρριπτε άλαζονικά.

Άν και άνατράφηκε ώς Χριστιανή και στά 1940 άσπάσθηκε τον Ρωμαιοκαθολικισμό – άπόφαση πού άργότερα παραδέχτηκε ώς λάθος της – τό πνεύμα της βρισκόταν έγγύτερα πρός τίς Άνατολικές παραδόσεις και την κοσμοθεωρία του Πλάτωνα, του Πλωτίνου, όπως έπίσης και αυτήν του Άγγλου Πλατωνιστή, του 18ου αιώνα, Thomas Taylor- πάνω στον όποιο έκανε σημαντικές μελέτες. Βρίσκοντας σύμμαχο στήν ψυχολογία του βάθους ώς πρός την Έπιφάνεια του Θείου – τίς έκδηλώσεις του στήν φύση και τον κόσμο, συνέδεσε τίς άπόψεις του Γιούνγκ μέ τον ποιητικό της όραματισμό. Η άχρονη σοφία και τά πνευματικά σύμβολα του άνθρώπου, κοινά σέ όλες τίς θρησκείες και τούς αιώνες, διαπότισαν τό έργο της.

Οί ένθουσιώδεις ,ώστόσο, πρωτοβουλίες πού έπαιρνε, δέν έβρισκαν καμία άνταπόκριση στήν δική της χώρα, ούτε την έκαναν δημοφιλή. Άντιθέτως, ή ποιήτρια άποτελοϋσε επί μακρόν άντικείμενο ειρωνικών σχολίων, στά όποια άνταπαντοϋσε καυστικά. Όταν ήταν νέα, ματαίως προσδοκοϋσε την έκδοση κάποιου βιβλίου της από τον έκδοτικό οίκο Faber. Πέρασαν δεκατίες για νά πει πώς ειχε την μεταθανάτια άποδοχή τόσο του Eliot όσο και του άγαπημένου της Yeats.

Τό 1981 μαζί μέ μερικούς άλλους όμοϊδεάτες καλλιτέχνες και συγγραφείς έξέδωσε τό περιοδικό Τέμενος " αφιερωμένο στις τέχνες τής φαντασίας ", όπως διακήρυξαν οί συντάκτες του : Keith Critchlow, Brian Keeble, Kathleen Raine και Philipp Sherrard. **

Διακήρυξαν έπίσης πώς : ό βαθύτερος δεσμός άνάμεσα στις τέχνες και τό ιερό πυροδότησε την εύφάνταστη δημιουργικότητα σέ όλες σχεδόν τίς άνθρώπινες κοινωνίες, έκτός από την δική μας. Αυτό άκριβώς άποτελοϋσε τον στόχο του περιοδικού Τέμενος: νά

ἀποτελέσει πρόκληση γιά τους Ἄγγλους δημιουργούς.

Στά 1990 ὅμως τό κυρίαρχο ρεῦμα ἄλλαξε φορά. Πολλά ἦσαν πλέον τά συγγενῆ πνεύματα πού εἶχαν ἐπηρεαστεῖ ἀπό τήν συναρπαστική προσωπικότητά της, κι ἀνάμεσά τους ὁ Πρίγκιπας τῆς Οὐαλλίας. Μέ τήν μεγάλη του ὑποστήριξη ἴδρυσε τήν Ἀκαδημία Τέμενος , the Temenos Academy, στό Λονδίνο ὡς “νέα σχολή σοφίας “. Ἐκεῖ ἡ Raïne προέδρευε σέ συζητήσεις καί εἰσηγήσεις ἐπιστημόνων, οἰκολόγων, οἰκονομολόγων, ὅπως ἐπίσης καί λογίων, συγγραφέων καί καλλιτεχνῶν ἀπό Ἀνατολή καί Δύση.

Τό 1992, ὅταν ἦταν ἤδη θερμά ἀναγνωρισμένη στήν Γαλλία, τήν Ἀμερική καί τήν Ἰνδία, τῆς ἀπονεμήθηκε τό χρυσό μετάλλιο ποίησης. Ὡστόσο, ὅταν κάποτε ἡ Kathleen ρωτήθηκε πῶς θά ἤθελε νά τήν θυμοῦνται, ἀπάντησε μέ τά λόγια τοῦ Blake :

(Νά θυμοῦνται) πῶς σέ ταραγμένους καιρούς φύλαξα τήν θεῖο ὄραμα.

Τό Μαγικό Ξόρκι γιά τήν Δημιουργία ἀποτελεῖ χαρακτηριστικό παράδειγμα τοῦ πνεύματος πού τήν διακατεῖχε. Μοιάζει ἀπλό καί εὔκολα προσβάσιμο, στήν πραγματικότητα ὅμως διαδηλώνει τήν κρυμμένη ἱερότητα, τήν θεία Ἐκδήλωση πού βρίσκεται ἐ ν τ υ π ω μ ἔ ν η σέ ὅλες τίς μορφές τῆς Δημιουργίας ἐνώνοντάς τις μέ ἀθέατους κρίκους. Ὅπως σχολίασε διευκρινιστικά ὁ Παναγιώτης Δρακόπουλος μετά τήν ἀνάγνωση τοῦ ποιήματος :

Τό ποίημα αὐτό, νομίζω, πῶς ἐμπίπτει στήν ὁμάδα τῶν θεοσοφικῶν κειμένων, ἀφοῦ μεταγράφει ὅλη τήν ἀλληλουχία τῶν δημιουργημάτων σύμφωνα μέ τόν μυστικισμό τοῦ Γιάκομπ Μπαϊμε, γιά νά καταλήξει στό συμβολόγραμμα 0, πού σημαίνει τήν Δημιουργία τοῦ κόσμου. Σέ παρόμοια ποιήματα, καί ἐν γένει κείμενα, τό βασικό στοιχείο τῆς γλώσσας, ἡ λέξη, δέν πρέπει νά περιορίζεται σέ ἕνα σημαϊνόμενο, ἀλλά ὀφείλει νά ἀπλώνει τό νόημά της ἔτσι ὥστε νά γίνεται σύμβολο.

..... .

*Ἄς εἶναι ἡ ἀπόδοση μικρό μνημόσυνο γιά τήν Ζηνοβία

Δρακοπούλου, τήν Ἀθηνᾶ Γορδιάνου, τό ζεῦγος Ἑλλης καί Κώστα Κουνάδη, πού κοιμήθηκαν ὁ ἕνας μετά τόν ἄλλο στήν ἴδια χρονιά.

** Ἄς θυμηθοῦμε ἐδῶ τό χαρακτηριστικό τίτλο στό ἔργο τοῦ Φίλιππου Σέραρντ " Τό Ἱερό στή Ζωή καί στήν Τέχνη " , Ἀκρίτας, Μετάφραση Ἰωσήφ Ροηλίδη, 1994 , γραμμένο στήν Λίμνη Εὐβοίας τό 1992. Στό πρῶτο κιόλας κεφάλαιο μέ τίτλο Προϋποθέσεις τοῦ Ἱεροῦ γράφει : Ὁ θεός εἶναι ἡ ἀρχή καί ἡ πηγὴ τῆς ὀλότητος καί χωρίς τή συμμετοχή στόν θεό δέν μπορούμε νά ξεφύγουμε οὔτε ἀπό τή διάσπαση καί τήν ἀποσύνθεση, οὔτε ἀπό τήν ἀποξένωση, ὅσο κι ἂν παλεύουμε ἐναντίον τους.

Ἦσαν πραγματικά συγγενῆ πνεύματα μέ τήν φίλη του Kathleen Raine .

Kathleen Raine

Μαγικό Ξόρκι γιά τήν Δημιουργία

Ἀπόδοση Νατάσα Κεσμέτη

Μές στόν ἀνθό ὑπάρχει σπόρος,
Μέσα στό σπόρο φυτρώνει δέντρο,
Μέσα στό δέντρο ἀπλώνεται δάσος.

Στό δάσος μέσα
καίει φωτιά,
Καί κεῖ μιά πέτρα λειώνει

Στήν πέτρα μέσα δαχτυλίδι ἀπό σίδερο.
Στό δαχτυλίδι μέσα βρίσκεται ἕνα 0,
Μέσα στό 0 κοιτάζει ἕνα μάτι

Στό μάτι μέσα κολυμπάει πέλαγο,
Καί μέσ στό πέλαγο ἀντανακλᾶται οὐρανός,
Καί πάνω κεῖ στόν οὐρανό ἥλιος πού λάμπει,

Μέσα στόν ἥλιο ἕνα πουλί χρυσό
Μές στό πουλί μιά καρδιά πάλλει
κι ἀπ' τήν καρδιά τραγούδι κυλᾶ
Καί στόν τραγούδι λόγος τραγουδᾷ.

Στόν λόγο μέσα ἕνας κόσμος μιλά,
Κόσμος θλίψης, κόσμος χαρᾶς,
Ἡ ἀγάπη μου ἀπό χαρά καί θλίψη ξεπηδᾷ.

Ὡ ἀγάπη, ἀγάπη μου, ἕνας κόσμος ξεπηδᾷ,
στόν κόσμο πάνω ἥλιος λάμπει,
Καί μέσ στόν ἥλιο καίει φωτιά,

Στή φωτιά φλέγεταιί μου ἡ καρδιά,
Καί στήν καρδιά μου πουλί πάλλει,
Καί στό πουλί ὀφθαλμός ἀνοίγει.

Μέσα στόν ὀφθαλμό, γῆ, οὐρανός καί γῆ,
Γῆ οὐρανός καί πέλαγο μέσα σέ 0
Βρίσκονται σάν τόν σπόρο στόν ἀνθό.

Kathleen Raine

Τό Δωμάτιό της

Ἀρχή-ἀρχή, ὅταν νά ἀναπνέεις ἔπαψες,
Μήτε λουλούδι μήτε φύλλο ἔμαθε πώς πέρασες,
Μετά, ἕνα-ἕνα,

Κάθε πράγμα μικρό στήν ἄκρη μαζεμένο,
Τό γυάλινο δισκάκι
Τῶν φαρμάκων ἀδειασμένο,

Ποιήματα ἀκόμη ἀγαπημένα
Χρόνια μετά πού θάμπωσαν τά μάτια
Μ' ἄλλα κλειστά βιβλία βαλμένα,

Κι ἀπ' τή βιτρίνα σου
Κείνου τοῦ φίλου σου καί τοῦ ἄλλου
Ἐνθύμια πού θά ξεχάσουν

Πῶς ἡ μικρούλα κουκουβάγια, μιά ρόδων γυάλα
Γιά πρέξ παπιέ ἡ Γέφυρα τοῦ Doon ,
Τό γιαπωνέζικο σερβίτσιο τοῦ τσαγιοῦ,

Ἐδῶ ἀκριβῶς, ζοῦσαν στό ράφι τους,

Τόσον καιρό, καί κεῖ,
Τίς μνημέες δένανε μαζί,

Δένοντας τήν ἀγάπη σου,
Ἄνδρα καί κόρη σέ παλιά φωτογραφία,
Πλεγμένο τῆς ζωῆς σου ὑφάδι

Κουρέλι ἀπορριγμένο ἱστοῦ,
Σάρωμα ἀπό δωμάτιο βουβό
Κεῖνο πού ἦταν σπιτικό.

(The Oval Portrait and Other Poems (Enitharmon Press 1977)).

** Ἡ ἀναφορά στήν Γέφυρα τοῦ ποταμοῦ Doon στή Σκωτία, εἶναι ταυτοχρόνως λογοτεχνικά ἀναφορά στόν ποιητή Robert Burns καί ιδιαίτερα στό ποίημά του Tam o' Shanter, πού δημοσιεύθηκε τό 1791. Ἡ συγκεκριμένη γέφυρα ἀποτελεῖ σημεῖο διαφυγῆς καί σωτηρίας γιά τόν ἥρωα τοῦ ποιήματος.